

ADLAR (İSİMLER)

SÖZCÜK TÜRLERİ

Kendi Başına Anlamı Olan Sözcükler

İSİM (AD) SOYLU SÖZCÜKLER

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-

FİİL (EYLEM) SOYLU SÖZCÜKLER

- 1-

Cümleye Anlam Katan Sözcükler

EDAT (İLGEÇ) SOYLU SÖZCÜKLER

- 1-
- 2-
- 3-

İSİM (AD)

Varlıkları, durumları, kavramları karşılayan sözcüklere **isim (ad)** denir.

aslan

kitap

Melis

kapı

Türkiye

hoşgörü

aile

yangın

İsim ve Fiil Farkı

İsimler, canlı veya cansız bir nesneyi, varlığı, eşyayı veya kavramı karşılar. Fiillerde bir hareket, devinim, iş, gerçekleşen bir olay söz konusudur.

Fiil, “-mek/-mak”, “-yor” gibi ekleri alarak çekimlenirken isimler bu ekleri almaz.

- ❖ Beni görünce **güldü**. → **Fiil**
- ❖ En sevdiğim çiçek **güldü**. → **İsim**
- ❖ Eskiden hikâyeler **yazardı**. → **Fiil**
- ❖ Tanıdığı, ünlü bir **yazardı**. → **İsim**

İSİM (AD) TÜRLERİ

Varlıkların Verilişine Göre İsimler

- 1-
- 2-

Varlıkların Oluşlarına Göre İsimler

- 1-
- 2-

Varlıkların Sayılarına Göre İsimler

- 1-
- 2-
- 3-

VARLIKLARA VERİLİŞLERİNE GÖRE İSİMLER

Özel İsimler

Tek olan, diğer varlıklara benzemeyen varlıkları karşılayan adlardır.

Harun Tursun	İslamiyet
Türkiye	Milliyet
İstanbul	Yeşilay Derneği
Vatan Caddesi	Topkapı Sarayı

Özel isimler cümlede büyük harfle başlar ve bu isimlere gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır.

- Kurtuluş Savaşı'nı ne fedakârlıklarla kazandı bu millet.
- Bursa'nın tarihi çok eski çağlara kadar uzanmaktadır.
- Bazı geceler Samanyolu'nu çok berrak bir şekilde görürüz.
- Siz Türk'sünüz, siz de Alman'sınız değil mi?
- Dağcılar, sonunda Ağrı Dağı'nın zirvesine ulaşmıştı.

Cins İsimler (Tür isimleri)

Aynı türden varlıkları karşılayan adlardır.

saat	dergi
ev	su
anne	ceket
sevgi	mavi
daire	edebiyat

Kimi zaman cins isimleri özel isim olarak kullanılabilir.

- Bugün Deniz'in babası yurt dışından geliyormuş. (özel isim)
- Yeni kedimizin adını Maydanoz koyduk. (özel isim)
- Türkçe dersinde Toprak sunum yapacak. (özel isim)

Kimi zaman özel isimler cins ismi olarak kullanılabilir.

- Hicaz, Türk sanat müziğinin ana makamlarından biridir.

(Hicaz bir yer adyken bu cümlede bir makam adı olarak yani cins ismi olarak kullanılmıştır.)

VARLIKLARIN SAYILARINA GÖRE İSİMLER

Tekil İsimler

Sayıcı bir tek varlık ya da kavramı karşılayan adlardır.

kuş	pencere
öğrenci	insan
asker	duvar
elma	

ÖRNEK

Altı çizili sözcükler **tekil ad** mı **topluluk adı** mı?

Çiçek suya, çocuk ise sevgiye muhtaçtır.

Çoğul İsimler

Birden çok varlık veya kavramı karşılayan adlardır. Tekil isimler “-lar /-ler” ekini aldığı anda çoğul isim olur. Bunlara **çokluk adı** da denir.

kuşlar	askerler
ağaçlar	elma
öğrenciler	insanlar

Topluluk İsimleri

Çoğul ekini almadığı halde birden çok varlığı karşılayan adlardır.

orman	komisyon
ordu	ekip
sınıf	aile
millet	jüri
küme	sürü
deste	kurul
düzine	grup
halk	

ÖRNEK

Aşağıdaki sözcükler **çoğul ad** mı yoksa **topluluk adı** mı?

Sürüler - milletler - ekipler

DİKKAT

Okul bugün kapalı.

Okul bugün pikniğe gitmiş.

VARLIKLARIN OLUŞLARINA GÖRE İSİMLER

Somut İsimler

Duyu organlarından herhangi biriyle algılanabilen varlıkları karşılayan adlardır.

Rüzgâr	çiçek
yağmur	gürültü
soğuk	aydınlık
sıcak	karanlık
ekşi	mavi
acı (tat)	koku

Soyut İsimler

Duyu organlarından herhangi biriyle algılanamayan kavramları karşılayan adlardır.

kıskançlık	ayrılık
kin	özlem
iyilik	aşk
kötülük	sevgi
nefret	acı (üzüntü)
kıskançlık	mutluluk

⚠ DİKKAT

Bazen somut anlamlı isimler cümlede soyut anlama gelecek şekilde kullanılabilir.

*Bu işte senin parmağının olduğunu düşünüyorum.
Bir ömür benim gölgede yaşam süremezsın.*

⚠ DİKKAT

Bazen soyut anlamlı isimler cümlede somut anlama gelecek şekilde kullanılabilir.

*Aşk, bir askerdir sabahları yalnız ve hüzünlü.
Zaman, bir atlı gibi koşuyor bilinmeyene*

NOT

Eylem kök ve gövdelerine getirilen “-mek, -me, -iş” ekleriyle oluşturulan isimlere denir.

- ❖ Gülmek sana çok yakışıyor.
- ❖ Kitap okuma alışkanlığı kazanmalısın.
- ❖ Bakışı beni fazlasıyla etkiledi.

KÜÇÜLTME İSMİ

İsimlere “-cik, -ceğiz” eklerinden herhangi biri getirilerek yapılır.
İsme “küçültme, sevgi, acıma, azımsama” gibi anlamlar katar.

- ❖ Evleri şu tepeciğin hemen ardındaydı. (.....)
- ❖ Kitapçıları hemen dağıttı. (.....)
- ❖ Şehrin güneyindeki gölcük kurumuş. (.....)
- ❖ Anneciğimi pek çok özledim. (.....)
- ❖ Kadıncağız ne kadar çaresiz! (.....)
- ❖ Bana verdiğin paracıkla ne yapabilirim ki? (.....)

NOT

“-cik” eki bazen kalıcı isimler de yapar. Bu şekildeki sözcükleri küçültme olarak değerlendiremeyiz.

- ❖ gelincik
- ❖ bademcik
- ❖ maymuncuk
- ❖ beyincik
- ❖ arpacık
- ❖ dipçik

“-cık” ekini alan kimi sözcükler, cümlede her zaman küçültme ismi olarak kullanılmaz. Bu eki alıp ismi nitelediğinde sıfat, eylemi nitelediğinde ya da belirttiğinde zarf olur:

- ❖ Küçücük elleri soğuktan üşümüştü.
- ❖ Görevli, birazcık beklerseniz sizin işlerinizi hallederim, dedi.